

Nycklar som öppnar dramadörrar

Dramapedagoger, som arbetar med grupper med särskilda behov, uppslukas ofta totalt av arbetet och sin mission. Att parallellt skriva handböcker blir oöverstigligt. Bristen på nyskrivna svenska dramaböcker är skriande. Att öppna en ny och läcker bok som *Dramakällan* väcker därför en särskild glädje. När kvaliteten i innehållet dessutom matchas av formgivningen blir det en liten sensation. Anna Olofsson har lett det projekt som ligger till grund och har skrivit boken stöttad av en referensgrupp. Det är en imponerande insats och ett mycket efterlängtat tillskott.

Under flera års tid har Sensus i Göteborg med stöd av Allmänna Arvsfonden bedrivit utvecklingsprojektet Dramakällan. Det riktar sig till ledare för drama och teater med och för människor med intellektuell funktionsnedsättning eller med en äldre term - utvecklingsstörning. Projektet Dramakällan har ett klart demokratiperspektiv och nöjer sig inte med att utbilda dramapedagoger, fritidsledare och lärare utan vill också ge makten över dramaverksamheten till de berörda. Deltagare som har ledarintresse utbildas för att själva leda sina kamrater (se artikel i DramaForum 2016:1-2).

Styrkan i Dramakällan finns i den överblickbara strukturen, de många erfarenhetsbaserade exemplen och tydligheten i texten. Särskilt uppenbart blir det i kapitlet *Ledarskap och grupp* som innehåller många guldkorn. Där finns också ett användbart uppslag om stödjande teckenspråk. Anna Olofsson är noga med att påpeka att olikheterna i gruppen kan vara mycket stora och det exemplifierar hon på ett sätt som faktiskt blir allmängiltigt för allt dramaarbete. Det finns alltså en fördel med att skriva om deltagare med funktionsnedsättning. Aspekter som kan tas för givna blir belysta. Rubriken **Förhållningssätt** har t.ex. följande underrubriker: Flexibilitet och lyhördhet. Lugn. Tydlighet. Ett respektfullt och tryggt klimat. Kravanpassning och lagom nivå på passet. Delaktighet. Professionell, personlig, privat etc.

Andra halvan av Dramakällan består av mer än 200 exempel på uppvärmning, lekar, gestaltungsövningar m.m. uppdelade på ett stort antal välkända underrubriker som röst, känslor, koncentration, samarbete. Övningsdelen föregås av ett fylligt avsnitt med genomgång av olika aspekter av arbete med teater – i första hand av typ egenskapad teater från idé, berättelse eller saga. I avsnittet om regi och repetitioner lägger jag märke till att Anna Olofsson beskriver härningsmetoden som lämplig för vissa deltagare och påpekar att en stor del av ledarens ansvar är att hjälpa skådespelarna att minnas. För den oerfarna ledaren kan det verka som ett förtryck men det gäller att se till varje deltagares förutsättningar och behov. Ulrika Hörberg, ledare sedan nästa 40 år för Gävle handikappteater, tillämpar med stor framgång metoden i föreställningar med satiriska situationer ur handikappades eget liv. I Dramakällan lyfts Forumteater fram som metod att belysa hur problem som att göra sig hörd, hur beslut fattas över huvudet och hur man som funktionshindrad blir bemött.

Den grafiska formen och illustrationerna av Johanna Gustavsson är genomtänkta in i minsta detalj. Omslaget ger färgmässig association till en källa – ett livgivande vatten. De olika avsnitten har färgprickar placerade på olika avstånd i kanten, så att det går lätt att finna t.ex. kapitlet ”Ledarskap

och grupp”. Till skillnad från den andra delen med övningar i ljus turkos färg är handledningen vit och rikt illustrerad med färgfoton. Varje kapitel inleds med en sorts kortdikt mitt på en sparsmakad symbolisk bild i ljus turkos. Här och där finns färgade rutor med texter av deltagare. Formgivningen förstärker intrycket av en väl genomarbetad och inspirerande handledning. Ett fynd för alla som utbildar sig för arbete med drama och teater i allmänhet och i synnerhet för alla pedagoger på särskolor, särgymnasier, daglig verksamhet med drama och teater och i folkbildningen!

Dramakällan - handledning

Anna Olofsson, Sensus Västra Sverige

Anita Grünbaum, dramapedagog